

Blue Economy

จากฟองคลื่นสู่เม็ดเงิน

เมืมหาสมุทรกลายเป็นอนาคตของโลก

Blue Economy จากฟองคลื่นสู่เม็ดเงิน เมืมหาสมุทรกลายเป็นอนาคตของโลก

หากเรามองมหาสมุทรเพียงแค่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติหรือสถานที่ท่องเที่ยว อาจเป็นการมองข้ามบทบาทสำคัญที่แท้จริงของมัน รายงาน **The blue imperative: understanding interactions between the ocean, climate and economy** ของ Centre for Economic Transition Expertise (CETEx) ในปี 2024 ชี้ให้เห็นว่ามหาสมุทรคือหัวใจสำคัญของสมดุลทางเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศในระดับโลก บทความนี้จะชวนสำรวจแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทะเลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อให้มหาสมุทรสามารถคงความอุดมสมบูรณ์และเกื้อหนุนเศรษฐกิจโลกไปพร้อมกัน

มหาสมุทรคือกุญแจสำคัญ ในการควบคุมสภาพภูมิอากาศและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มหาสมุทรไม่เพียงแต่เป็นกักเก็บแหล่งน้ำ ความร้อน และคาร์บอนที่สำคัญของโลกเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความเสถียรให้กับระบบภูมิอากาศโลก โดยมหาสมุทรเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนที่ใหญ่ที่สุดของโลก และดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ในปริมาณที่มากกว่าป่าไม้ทั่วโลก ประมาณ 25% ของการปล่อยก๊าซคาร์บอนจากกิจกรรมมนุษย์ที่ปล่อยออกมาตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรมถูกดูดซับโดยมหาสมุทร โดยมหาสมุทรมีบทบาทสำคัญในการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยดูดซับความร้อนส่วนเกินจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีมากขึ้นในบรรยากาศ ซึ่งอุณหภูมิของมหาสมุทรในช่วง 140 ปี

ที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นถึง 1 องศาเซลเซียส และบางพื้นที่มีการเพิ่มขึ้นสูงสุดถึง 3 องศาเซลเซียส

มหาสมุทรไม่ได้ช่วยเพียงแค่การดูดซับก๊าซคาร์บอนและความร้อน แต่ยังรวมถึงการกระจายความร้อนทั่วโลกผ่านกระแสน้ำในมหาสมุทร ซึ่งมีความสำคัญในการควบคุมการกระจายอุณหภูมิในพื้นที่ต่าง ๆ ควบคุมการหมุนเวียนของน้ำและสารอาหารที่สำคัญต่อการผลิตทางชีวภาพของโลก ทั้งนี้ ความร้อนและคาร์บอนที่ถูกดูดซับในมหาสมุทรเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดผลกระทบในระยะยาว เช่น การละลายของธารน้ำแข็ง การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล คลื่นความร้อนในมหาสมุทร และความปั่นป่วนของน้ำทะเล ที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในระบบนิเวศทางทะเลและชีวิตของมนุษย์ชายฝั่ง

มหาสมุทรเป็นทั้งคลังทรัพยากรและแหล่งขยะของโลก การดำรงชีวิตของมนุษย์บนโลกใบนี้ทำให้เกิดคำถามว่า "มหาสมุทรถูกใช้เป็น 'คลังทรัพยากร' หรือ 'ถังขยะ' กันแน่?" ความท้าทายที่สำคัญคือการรักษาสสมดุลระหว่างการใช้อย่างยั่งยืนจากมหาสมุทรในฐานะแหล่งทรัพยากร และการปกป้องมหาสมุทรจากผลกระทบที่อาจทำลายระบบนิเวศ ซึ่งกิจกรรมของมนุษย์สร้างผลกระทบอย่างมากต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

เศรษฐกิจสีน้ำเงิน แนวคิดใหม่เพื่อโลกที่ยั่งยืน

ในโลกปัจจุบันที่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรงขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) กลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมาก แต่คำนี้กลับยังไม่มีคำนิยามที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลทำให้ยังมีความหมายคลุมเครือและต้องการการทบทวนใหม่ โดยรายงานฉบับนี้ได้

เสนอคำนิยามใหม่เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- **เศรษฐกิจมหาสมุทร (Ocean Economy)** กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดที่เกิดขึ้นในมหาสมุทร ซึ่งรวมถึงการประมง การขนส่ง และการท่องเที่ยวทางทะเล
- **เศรษฐกิจมหาสมุทรที่ลดคาร์บอน (Decarbonised Ocean Economy)** รูปแบบเศรษฐกิจที่มุ่งลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากกิจกรรมในมหาสมุทร เพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- **เศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy)** แนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจในมหาสมุทร โดยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอน อย่างไรก็ตาม คำนี้ยังไม่มีคำนิยามที่เป็นมาตรฐานระดับโลก ทำให้เกิดความเข้าใจที่หลากหลายและอาจไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ
- **เศรษฐกิจมหาสมุทรที่ยั่งยืน (Sustainable Ocean Economy)** เป็นรูปแบบเศรษฐกิจสีน้ำเงินที่พัฒนาไปอีกขั้น โดยบูรณาการการเติบโตทางเศรษฐกิจเข้ากับคามยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและความเสมอภาคทางสังคม

เศรษฐกิจสีน้ำเงิน แนวคิดใหม่เพื่อโลกที่ยั่งยืน

"เศรษฐกิจระดับโลกและระดับประเทศ มีความเชื่อมโยงอย่างเป็นรูปธรรมและนัยสำคัญ กับบริการทางนิเวศที่มหาสมุทรให้มา"

มหาสมุทรเป็นมากกว่าพื้นที่กว้างใหญ่ที่คั่นกลางระหว่างทวีปต่าง ๆ ตลอดหลายพันปีที่ผ่านมา มหาสมุทรได้ทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งทรัพยากรและสื่อกลางทาง

เศรษฐกิจที่คอยหล่อเลี้ยงอารยธรรมมนุษย์ ตั้งแต่การจัดหาอาหารและพลังงาน ไปจนถึงการสนับสนุนการค้าและการขนส่งข้ามทวีป ความสำคัญเหล่านี้ไม่ได้ลดลงตามกาลเวลากลับยิ่งทวีคูณขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ที่เศรษฐกิจทุกระดับต่างพึ่งพามหาสมุทรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจมหาสมุทรจึงถูกนิยามขึ้นเพื่ออธิบายถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับมหาสมุทรและชายฝั่งทะเล โดยครอบคลุมทั้งภาคส่วนดั้งเดิม เช่น การประมง การท่องเที่ยว และการขนส่ง ตลอดจนภาคส่วนใหม่ที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งรายงานจากธนาคารโลก ในปี 2023 ระบุว่าเศรษฐกิจมหาสมุทรมีมูลค่าประมาณ 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2030 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการเติบโตของอุตสาหกรรมที่ใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรอย่างมหาศาล หากไม่มีการจัดการอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศทางทะเลได้ ปัญหาการทำประมงเกินขนาด การท่องเที่ยวที่ไร้การควบคุม และมลพิษทางทะเล ต่างเป็นปัจจัยที่คุกคามสมดุลของระบบนิเวศและอาจสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจในระยะยาว ดังนั้น การสร้างเศรษฐกิจสีน้ำเงินจึงไม่ได้หมายถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากมหาสมุทรเพียงอย่างเดียว แต่คือการบูรณาการการเติบโตทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้มหาสมุทรยังคงทำหน้าที่เป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจของโลกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ปัญหาที่มองไม่เห็นใต้ผิวน้ำ การเมืองระหว่างประเทศกับทะเลหลวง

"การขาดโครงสร้างการกำกับดูแลและกลไกการบังคับใช้สำหรับทะเลหลวงก่อให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความยั่งยืนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการแบ่งปันผลประโยชน์จากพื้นที่นี้อย่างเท่าเทียมกัน" สะท้อนถึงประเด็นปัญหาที่ซ่อนอยู่ภายใต้ผิวน้ำ คือการขาดกรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพสำหรับพื้นที่ทะเลหลวง ซึ่งนำไปสู่ความท้าทายในการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาด้านความเสมอภาคในการใช้ทรัพยากร

มหาสมุทรเป็นพื้นที่เปิดกว้างที่ไร้พรมแดน ทว่าความกว้างใหญ่กลับสร้างความท้าทายต่อการกำกับดูแล การขาดกลไกควบคุมที่มีประสิทธิภาพอาจนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืน การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ในทะเลหลวงผ่านอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี 1982 ซึ่งเป็นกรอบกฎหมายที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของชายฝั่งในการควบคุมน่านน้ำที่ติดกับชายฝั่ง รวมถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประมง การพัฒนาพลังงานทางทะเลเชิงพาณิชย์ การสกัดแร่ และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดย UNCLOS ได้แบ่งเขตอำนาจในทะเลออกเป็นหลายส่วน โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

- **ทะเลอาณาเขต (Territorial Seas)** ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเล 12 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ซึ่งรัฐมีอำนาจเต็มที่ในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ
- **เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zones - EEZs)** พื้นที่ทางทะเลที่ขยายออกไป 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ซึ่งรัฐมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรใต้ทะเลและเหนือทะเล
- **ทะเลหลวง (High Seas)** พื้นที่นอกเหนือจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งถือเป็นสมบัติส่วนรวมของโลก ไม่มีรัฐใดมีอำนาจควบคุมโดยตรง แต่ทุกประเทศมีสิทธิในการใช้ร่วมกัน

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS)

ได้แบ่งเขตอำนาจในทะเลออกเป็นหลายส่วน โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

ทะเลอาณาเขต (Territorial Seas)

ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเล 12 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ซึ่งรัฐมีอำนาจเต็มที่ในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zones)

พื้นที่ทางทะเลที่ขยายออกไป 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ซึ่งรัฐมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรใต้ทะเลและเหนือทะเล

ทะเลหลวง (High Seas)

พื้นที่นอกเหนือจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งถือเป็นสมบัติส่วนรวมของโลก ไม่มีรัฐใดมีอำนาจควบคุมโดยตรง แต่ทุกประเทศมีสิทธิในการใช้ร่วมกัน

ที่สำคัญ แต่กลับขาดกลไกบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการดูแลทรัพยากรในทะเลหลวง จึงมีการเสนอข้อตกลงเพิ่มเติม เช่น ข้อตกลงว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตอำนาจศาลแห่งชาติ (BBNJ) หรือสนธิสัญญาทะเลหลวง ซึ่งลงนามในปี 2023 โดยสนธิสัญญาฉบับนี้มุ่งเน้นการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในทะเลหลวงอย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญที่สอดคล้องกับเป้าหมายของกรอบความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลกคุณหมิง-มอนทรีออล ซึ่งตั้งเป้าหมายในการปกป้อง 30% ของพื้นที่บกและทะเลของโลกภายในปี 2030

ภัยคุกคามจากกิจกรรมมนุษย์ต่อมหาสมุทร

เศรษฐกิจมหาสมุทรมุ่งเน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะสั้น มักละเลยผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในระยะยาว การตัดสินใจที่ให้ความสำคัญกับผลกำไรทันทีอาจส่งผลให้ทรัพยากรทางทะเลลดลงอย่างรวดเร็วและเกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ

มหาสมุทรไม่ได้เผชิญเพียงแค่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แต่ยังต้องแบกรับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจมหาสมุทรที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งการเกษตรที่เป็นแหล่งผลิตอาหารหลักของมนุษย์ ได้สร้างปัญหาโดยไม่ตั้งใจเมื่อดินถูกชะล้างลงสู่ทะเล นำพาสารเคมีและตะกอนที่ปนเปื้อนสู่มหาสมุทรส่งผลกระทบต่อปะการัง สัตว์น้ำ และพืชทะเลมลพิษทางทะเล กลายเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นเมื่อมนุษย์ทิ้งพลาสติกมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขยะพลาสติกที่ถูกทิ้งลงสู่ทะเลโดยไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสมได้สร้างผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในมหาสมุทร สัตว์ทะเลจำนวนมากติดอยู่ในขยะพลาสติกหรือการรับเอาไมโครพลาสติกเข้าสู่ร่างกายโดยไม่รู้ตัว การทำประมงเกินขนาด เป็นอีกหนึ่งความเสียหายที่ร้ายแรง เนื่องจากความต้องการอาหารทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ทรัพยากรทางทะเลถูกแสวงหาจนเกินขีดจำกัด ขณะเดียวกัน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแม้จะถูกมองว่าเป็นทางออกเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้น แต่หากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมก็อาจนำไปสู่การปนเปื้อนในน้ำ การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย และการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศได้ นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของกิจกรรมเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ เช่น การทำเหมืองใต้ทะเลลึกนับเป็นภัยคุกคามล่าสุด โดยความเสี่ยงที่แฝงมากับการสกัดทรัพยากร

ทะเลหลวงเป็นพื้นที่ที่มีความท้าทายต่อการกำกับดูแล เนื่องจากไม่มีประเทศใดมีเขตอำนาจเต็มที่ ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่นี้ เช่น การทำเหมืองใต้ทะเล การประมงในระดับอุตสาหกรรม และการขนส่งระหว่างประเทศ อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรได้ แม้จะมีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) เป็นกรอบการกำกับดูแล

ใต้ท้องทะเลนั้นอาจนำไปสู่การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางทะเลในระดับที่ยากจะฟื้นฟู

ทางออกที่ไม่ใช่แค่นโยบายบนกระดาษ

ท่ามกลางวิกฤตสภาพภูมิอากาศและกิจกรรมเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในมหาสมุทร การจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนจึงเป็นความท้าทายที่ต้องอาศัยมากกว่าการเขียนนโยบายบนกระดาษ โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมไปพร้อมกัน

1. เศรษฐกิจสีน้ำเงินในรูปแบบใหม่

มุ่งเน้นไปที่ความยั่งยืน ตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างมหาสมุทร สภาพภูมิอากาศ และสังคม โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน รวมถึงประชาชนจำเป็นต้องเข้ามาส่วนหนึ่งของความพยายามร่วมกัน

2. การทำประมงเกินขนาด การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย มลพิษทางทะเล และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง การสร้างกรอบความร่วมมือระดับนานาชาติที่ครอบคลุมการดูแลมหาสมุทรข้ามพรมแดนจึงเป็นกุญแจสำคัญ ซึ่งควรสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการอนุรักษ์ทางทะเล

3. การควบคุมอุตสาหกรรมทางทะเล

ต้องมีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละภาคส่วน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานต่าง ๆ ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ

4. การมีส่วนร่วมของภาคการเงิน

เพื่อจัดหาเงินทุนสนับสนุนเศรษฐกิจมหาสมุทรอย่างยั่งยืน โดยภาคการเงินเข้ามามีบทบาทในเวทีการเจรจาที่เกี่ยวข้องกับมหาสมุทร พร้อมทั้งสนับสนุนโครงการสร้างขีดความสามารถเพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและโอกาสในการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเล

5. เครื่องมือทางการเงินแบบใหม่

เช่น พันธบัตรสีน้ำเงิน เป็นกลไกการจัดหาเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ทางทะเล และผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่ครอบคลุมความเสี่ยงเกี่ยวกับมหาสมุทร

6. ตรวจสอบและบรรเทาผลกระทบ

รัฐบาลควรมีบทบาทเชิงรุกในการตรวจสอบและบรรเทาผลกระทบที่ไม่เท่าเทียมกันจากกิจกรรมเศรษฐกิจทางทะเล โดยเฉพาะต่อชุมชนชายฝั่งที่เปราะบาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด

7. ความช่วยเหลือทางการเงิน การสร้างขีดความสามารถ และการสนับสนุนทางเทคนิค

การสนับสนุนรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กผ่านความช่วยเหลือทางการเงิน การสร้างขีดความสามารถ และการสนับสนุนทางเทคนิค เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยืดหยุ่นให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยกำลังเริ่มต้นก้าวสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเล ด้วยแนวทางใหม่ที่เรียกว่า “เขตเศรษฐกิจสีน้ำเงิน” (Blue Economy) ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แค่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทะเล แต่ยังหมายถึงการบริหารจัดการอย่างมีวิสัยทัศน์สู่ระบบเศรษฐกิจที่เติบโตไปพร้อมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เบื้องหลังแนวคิดนี้คือ 8 ก้าวสำคัญ ที่จะนำพาประเทศไปสู่ทะเลที่ยั่งยืนในระยะยาว

ก้าวที่ 1 ศึกษาความเป็นไปได้ก่อนลงมือจริง จุดเริ่มต้นของทุกการเปลี่ยนแปลงคือการถามว่าทำได้จริงหรือไม่ โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองมีหน้าที่จัดทำรายงานความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจสีน้ำเงิน เพื่อประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติ หรือศักยภาพเชิงผังเมือง

ก้าวที่ 2 ขอกำลังสนับสนุนจากระดับนโยบาย เมื่อผลการศึกษาชี้ชัดว่าพื้นที่มีศักยภาพ หน่วยงานเจ้าของโครงการจะนำเสนอโครงการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อ

ขอความเห็นชอบในการประกาศเขตเศรษฐกิจ
สีน้ำเงิน

ก่าวที่ 3 ประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน
ก่อนพัฒนา จำเป็นต้องรู้ให้ครบว่าส่งผลกระทบอะไรบ้างต่อ
สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ผ่านการจัดทำรายงาน
การประเมินเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental
Assessment: SEA) ตามข้อกำหนดของกฎหมาย เพื่อให้
โครงการเดินหน้าโดยไม่ทิ้งปัญหาไว้เบื้องหลัง

ก่าวที่ 4 สร้างองค์การนำการเปลี่ยนแปลง
หลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี รัฐบาล
จะออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อจัดตั้งสำนักงาน
พัฒนาเขตเศรษฐกิจสีน้ำเงิน พร้อมจัดสรรงบประมาณ
ดำเนินการ หน่วยงานใหม่นี้จะเป็นศูนย์กลางของการ
ขับเคลื่อนแนวทางเศรษฐกิจสีน้ำเงินในทุกมิติ

ก่าวที่ 5 วางรากฐานทางกฎหมาย สำนักงาน
ที่ตั้งขึ้นจะเป็นผู้นำในการยกร่างพระราชบัญญัติ
เขตเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ครอบคลุม 4 หัวใจสำคัญ ได้แก่
การควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การประสานความ
ร่วมมือระหว่างกิจกรรมทางทะเล การเปิดพื้นที่ให้ผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาท และการบูรณาการแผนงานและ
หน่วยงานให้เป็นหนึ่งเดียว

ก่าวที่ 6 ดันกฎหมายเข้าสู่ระบบนิติบัญญัติ
ร่างกฎหมายที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วจะถูกนำเข้าสู่
กระบวนการพิจารณาในระดับรัฐสภา เพื่อให้เกิดการ
ประกาศใช้ตามขั้นตอนของกฎหมาย เป็นการเปลี่ยน
แนวนโยบายให้กลายเป็นกรอบบังคับใช้ที่เป็นรูปธรรม

ก่าวที่ 7 วางระบบการบริหารจัดการพื้นที่
ใหม่ เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้ สำนักงานพัฒนาเขต
เศรษฐกิจสีน้ำเงินจะรับผิดชอบในการพัฒนากลไกการ
บริหารจัดการพื้นที่เขตเศรษฐกิจสีน้ำเงิน โดยต้องทำงาน
แบบบูรณาการทั้งในเชิงภารกิจ เชิงพื้นที่ และเชิงระดับ
นโยบาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ก่าวที่ 8 ปฏิบัติการภาคสนาม เพื่อให้เห็นผล
เป็นรูปธรรม เมื่อทุกอย่างพร้อม การดำเนินการในพื้นที่จะ
เริ่มต้นขึ้น สำนักงานพัฒนาเขตเศรษฐกิจสีน้ำเงินจะเป็นหัว
เรือหลักในการพัฒนาโครงสร้าง พื้นที่ และกิจกรรมในเขต

เศรษฐกิจสีน้ำเงิน ให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่าง
ยั่งยืนที่ไม่ทิ้งทั้งธรรมชาติและผู้คนไว้ข้างหลัง

ในโลกที่กำลังเผชิญกับภาวะโลกร้อน การเชื่อม
โถมของระบบนิเวศทางทะเล และความไม่แน่นอน
ทางเศรษฐกิจ รายงานฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น
เร่งด่วนในการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและ
การรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล การตระหนักรู้และปรับตัว
ต่อความเชื่อมโยงระหว่างมหาสมุทร สภาพภูมิอากาศ และ
เศรษฐกิจ จะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน
บทความนี้ชวนให้หันมามองมหาสมุทรด้วยมุมมองใหม่
ที่ไม่ใช่เพียงแค่ผืนน้ำอันกว้างใหญ่ แต่คือแหล่งทรัพยากร
ที่เต็มไปด้วยโอกาส หากได้รับการบริหารจัดการอย่าง
เหมาะสม มหาสมุทรจะสามารถเกื้อหนุนทั้งระบบนิเวศ
และเศรษฐกิจให้เติบโตไปพร้อมกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน

อ่านเอกสารเพิ่มเติมได้ที่

กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs

SDG13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

SDG14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและ
ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Centre for Economic Transition Expertise. (2024).
The blue imperative: understanding
interactions between the ocean, climate
and economy. Retrieved from
<https://cetex.org/publications/the-blue-imperative-understanding-interactions-between-the-ocean-climate-and-economy/>

Dialogue earth. (2025). To save our ocean, we
need a sustainable blue economy.
Retrieved from <https://dialogue.earth/en/ocean/to-save-our-ocean-we-need-a-sustainable-blue-economy/>

London School of Economics and Political Science.

(2024). *What is the blue economy?*

Retrieved from <https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/explainers/what-is-the-blue-economy/>

UNESCO. (2023). *With the “High Seas Treaty” on biodiversity signed, what do we need to do next?* Retrieved from <https://www.unesco.org/en/articles/high-seas-treaty-biodiversity-signed-what-do-we-need-do-next>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *เศรษฐกิจสีน้ำเงินของไทย: เดินอย่างไรให้ถึงความยั่งยืนทางทะเล*. สืบค้นจาก <https://researchcafe.tsri.or.th/sustainability/>